

Psikolojiye Giriş

Bebek Olmak Nasıl Bir Şey?
Düşüncenin Gelişimi

Ders 5

Bilişsel Gelişim

Okuma raporu #1

- Alkolizm için Freudyen bir açıklama getirin. Daha sonra da davranışçı bir açıklama getirin. Son olarak, insanların alkolü bırakması için davranışçı bir tedavi yöntemi bulun.

Ders asistanım kim? (düzeltilmiş)

- A - Colb Sunny Bang, sunjung.bang@yale.edu
- Coll - G Erik Cheries, erik.cheries@yale.edu
- H - Lio Jane Erickson, jane.erickson@yale.edu
- Lip - O Koleen McCrink, koleen.mccrink@yale.edu
- P - Star Izzat Jarudi, izzat.jarudi@yale.edu
- Stau - Z Greg Laun, gregory.laun@yale.edu

Bilişsel Gelişim

Büyük sorular

1. Ahlak
2. Süreklilik

Büyük sorular

3. Bilgi

Görgülcülük
&
Doğalcılık
&
Yapısalcılık

Jean Piaget

- 1896 – 1980
- Genetik bilgi felsefesi
- Kuramlar
- Yöntemler
- Gözlemler

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramı

- Piaget, çocukların sürekli olarak dünyaya ilişkin daha kapsamlı anlayışlar yapılandırmaya çalışan aktif düşünürler olduğuna inanmıştır
- Küçük bilim adamları
- Bu “anlayışlar” *şemalar* olarak adlandırdığı yapılar şeklindedir

Şemaların gelişimi

- Şemalar bilginin organize edilmesine yardımcı olmak üzere gelişen sistemlerdir
- Özümleme – yeni bir bilginin ya da yeni bir deneyimin alınması ve halihazırda var olan şemaya uydurulması sürecidir
- Uyum – yeni bilgiye uydurulmak üzere var olan şemaların değiştirilmesi ya da yeni şemaların oluşturulma sürecidir

Piaget'nin yaklaşımı

- Ana yöntem çocuklardan problemleri çözmesini istemek ve kendi çözümlerinin ardındaki akıl yürütme hakkında sorular sormaktır
- Çocukların radikal bir biçimde yetişkinlerden farklı şekillerde düşündüğünü keşfetti
- Gelişimin dünyanın nasıl anlaşıldığına bağlı olarak değişen bir “evreler” serisi olarak ortaya çıktığını önerdi

Duyusal motor evre (doğum – 2)

- Bilgiler duyarlar ve motor hareketler aracılığıyla edinilir
- Bu evrede çocuk algılar ve değişimler ama sonuç çıkarmaz
- Nesne devamlılığı kazanılır

Nesne devamlılığı

- Nesnelerin varlığının, birinin davranışlarından ya da onların algılarından bağımsız olduğunu anlaması
- 6 aylık olmadan önce bebekler eğer nesnelere görüş alanlarından çıkarsa, varlığını sürdürmüyormuş gibi davranırlar
  - Bir yüzün yeniden görünür hale gelmesine bağlı olarak şaşırılabilmesi (ce-e)
- Daha sonra, “A değil B” görevinde başarısızlık

İşlem öncesi evre (2 – 7 yaş)

- Sembolik düşüncenin ortaya çıkması
- Benmerkezcilik

İşlem öncesi evre (2 – 7 yaş)

- Sembolik düşüncenin ortaya çıkması
- Benmerkezcilik
- Muhafaza etme kavramının olmaması

Somut işlem evresi (7 – 12 yaş)

- Artan bir şekilde mantıksal düşünceye yol açan zihinsel işlemlerin anlaşılması
- Daha az benmerkezci
- Ancak ... özetleyerek ya da hipotetik olarak akıl yürütmede bulunamama

Formal işlem evresi (12 – yetişkinlik)

- Özet ve bilimsel akıl yürütme

Piaget: Bilimsel değerlendirme

Çok pozitif:
ilginç & yanlışlanabilir iddialar
zengin kuramsal çerçeve
çarpıcı bulgular

Piaget: Bilimsel değerlendirme

Kuramsal: Gerçekten gelişimi açıklıyor mu?
Metodolojik: Soru-cevap sınırlılıkları
Olgusal: Bebekler ve çocuklar gerçekten ne biliyor?

Bebek bilişinin modern bilimi

Bebeklerle çalışmanın yöntemler

- Beyin dalgaları
- Emzik emme
- Bakma
  - Tercih
  - Alışma & Şaşırma

Bebeklerin fiziksel dünyaya ilişkin anlayışı

Nesne devamlılığı

Fiziksel dünyaya ilişkin tüm anlayışları en baştan itibaren orada
Fakat tam olarak değil ...

Gelişimi nasıl açıklarız?

- Sinirsel olgunlaşma
- Ketlenmeyle ilgili problemler
  - A değil B
- Bilgi birikimi

Bebeklerin sosyal dünyaya ilişkin anlayışı

Sosyal bebek

Bebekler tarafından sosyal yordamalar (Valerie Kuhlmeier & Karen Wynn)

- 9 aylık & 12 aylık
- Bir karakterin bir topa, hedefini gerçekleştirmesi için “yardım” ettiği ve diğer bir karakterin de bu topa “mani” olduğu filmler gösterilir
- Daha sonra topun bu karakterlerle etkileşime girdiği tümüyle farklı bir durumun yer aldığı bir film gösterilir
- Bebekler, topun, mani olana mı yoksa yardımcı olana mı yaklaşacaklarını bekler?

Sosyal dünyaya ilişkin bazı
anlayışları en baştan itibaren
orada olabilir

Fakat aynı zamanda bazı çarpıcı
sınırlılıklar var...

Sonuca bağlanmamış soru I

Çocuklar neden bu sosyal görevleri çok başarısızca yapıyorlar?

Zihinler hakkında daha fazla öğrenmeye ihtiyaçları var
&

Doğru bilgiye sahip olmalarına rağmen ketlenme ve hareket sorunlarından muzdaripler

Sonuca bağlanmamış soru II

Gelişimin farklı türleri arasındaki ilişki nedir?

Çocukların nasıl düşündüklerine ilişkin genel değişmeler
(Freud, Piaget)
&
Ayrı modüller
(Chomsky, Fodor)

Gelişimde modüler görüş

- Fiziksel ve sosyal dünya hakkında akıl yürütmek üzere ayrı, kısmi olarak önceden birbirine bağlanmış kablo sistemleri
- Kalıtsal bilgi
- Sınırlanmış gelişim

Hasarlı modül: Otizm

- Yaklaşık 1000 kişide 1
- Çoğunlukla erkek çocukları
- Sosyal bağlanabilirlik yoksunluğu
- Dil bozukluğu
- İnsanlara nesneymiş gibi davranma
- Zihin körlüğü

Sonuca bağlanmamış soru III

Eğer modüller varsa, bunlar nedir?

- Fizik ve insanlar, ama ayrıca...
  - İnsan eliyle yapılmış şeyler
  - Sosyoloji
  - Biyoloji?

Sonuca bağlanmamış soru IV

Çocukların ve yetişkinlerin zihinleri arasında derin genel farklılıklar var mı?

- Dilin etkisi?

Neden gelişim çalışılır?

“Her şey olduğu gibidir çünkü o şekildedir”

D’Arcy Thompson